■ روزنـامه فرهنگی، اجتمـاعی صبح ایـران ■ صاحب‌امتیاز: سازمان صداوسیمای جمهوری اسلامی‌ایران ■ نخستین موسسه فرهنگی مطبوعاتی کشور دارای گواهینامه بین‌المللی ISO9001:2008

جام جم

■ شاپا: ISSN۱۷۳۵-۳۶۳۷
■ پایگاه اطلاع‌رسانی: www.jamejamdaily.ir
■ پست الکترونیکی: info@jamejamdaily.ir

■ تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۲۹
■ تلفن: ۲۳۰۰۴۰۰۰ - ۰۲۱ ■ دورنگار تحریریه: ۲۲۲۲۶۲۵۲
■ سازمان شهرستان‌ها: ۴۵۸۹۷ ■ کد پستی: ۱۹۱۱۶۱۸۴۱۳
■ امور مشترکین: ۴۴۲۰۲۹۳۰ ■ سازمان آگهی‌ها: ۴۹۱۰۵۰۰۰
■ پیامک: ۳۰۰۰۱۱۲۴۰ ■ روابط عمومی: ۲۲۲۶۲۱۴۲
■ چاپ: به‌صورت همزمان در تهران و شهرستان‌ها (چاپخانه‌های روزنامه جام‌جم)

چهارشنبه ۲۴ مهر ۱۳۹۸ | ۱۷ صفر ۱۴۴۱ | ۲۰ صفحه | سال بیستم - شماره ۵۵۰۵ | استان تهران و البرز ۲۰۰۰ تومان - دیگر استان‌ها ۱۰۰۰ تومان | Wednesday - 2019 October 16

حدیث روز: تنبیه‌الخواطر

پیامبر اسلام (ص):
همه تقوا این است که آنچه را نمی‌دانی بیاموزی و آنچه را می‌دانی به کار بندی.

پلک احساس: شهریار

شب هجران چو شود صبح و برآید خورشید
داستان غم دوشنیه فراموش کنیم

امروز در تاریخ:

- روز جهانی غذا
- آغاز هفته پیوند اولیا و مربیان
- آغاز اشغال خرمشهر توسط نیروهای عراق (۱۳۵۹ ش)
- درگذشت استاد مرتضی حنانه، آهنگساز معاصر ایرانی (۱۳۶۸ ش)
- اعدام ماری آنتوانت، آخرین ملکه پیش از انقلاب کبیر فرانسه (۱۷۹۳م)

اوقات شرعی:

اذان ظهر: ۱۱/۵۰ — غروب آفتاب: ۱۷/۲۸
اذان مغرب: ۱۸/۴۶ — نیمه‌شب شرعی: ۲۳/۰۸
اذان صبح (فردا): ۴/۴۸ — طلوع خورشید (فردا): ۶/۱۲

پیش‌بینی آب و هوا چهارشنبه

تهران	ایلام	ارومیه	اصفهان	خرم‌آباد	کرمان	گرگان	یزد
۱۶ / ۲۶	۱۱ / ۲۶	۸ / ۲۲	۶ / ۲۷	۱۲ / ۳۰	۶ / ۲۶	۱۳ / ۲۷	۱۶ / ۲۹

حکمت ۸۹: نهج‌البلاغه

کسی که میان خود و خدا اصلاح کند خداوند میان او و مردم را اصلاح خواهد کرد.

راه هفتادوسوم

راه حاجی عارف

علیرضا رأفتی
روزنامه‌نگار

صحبتش که با تلفن تمام شد، پیش از آن‌که برایم از خودش بگوید، سری تکان داد و آهی کشید. چند لحظه به تلفن همراهش خیره ماند و گفت: مردم شهر ما از نظر مالی ضعیف هستند. شغلشان هم اغلب کشاورزی است و کشاورزی یعنی نانی که گاه هست و گاه نیست. یکی از زنان آشنایمان که شوهرش را چند سال پیش از دست داده و چند بچه قدونیم‌قد را به دندان گرفته و با کارگری بزرگشان می‌کند، تماس گرفته بود. سلام و حال و احوال که کرد، گفت دو کیسه برنج داری به من قرض بدهی؟ تعجب کردم از درخواستش. دستش خالی است. اما اهل خواستن از غیر خدا نیست. فورا گفتم بله، بله برو خانه و از همسرم تحویل بگیر. گفت دستت درد نکند. هر سال زائران کربلا را در خانه مهمان و پذیرایی می‌کردم اما امسال دستم خیلی خالی است. شرمنده زائرها می‌شوم. خواستم دو کیسه برنج از شما قرض بگیرم که پذیرایی امسالم را هم راه بیندازم.

عارف (البته به او می‌گویند حاجی عارف) بغضش را با لبخندی مصنوعی خورد و سرش را بالا گرفت. در مرکز شهر یك مغازه طلافروشی دو بر دارد. البته الان بسته است! این را از یکی از بچه‌های محله‌شان شنیدم. می‌گفت حاجی عارف هم دیوانه است! این روزها اوج کاسبی است. هم آمد و شد در این شهر زیاد است و هم به دلیل گرانی‌ها در کشور عراق، زائرها می‌آیند که از شهرهای مرزی خودمان سوغاتی بخرند. حتی عراقی‌ها می‌آیند اینجا طلا بخرند. می‌گفت این روزها دخل یك روز مغازه حاجی عارف حقوق یك‌ماه من است، اما یك ماه در مغازه را می‌بندد و می‌رود کف آن ایستگاه صلواتی را تی می‌کشد و دیگ می‌شوید.

به چشم‌های حاجی عارف خیره می‌شوم که از بس جلوی خودشان را گرفته‌اند که جلوی من سرازیر نشوند به سرخی می‌زنند. زنگ می‌زند به خانه که دو کیسه برنج زن را آماده کنند.

ثبت جهانی پارك صخره‌ها

پارك ملی پورنولولو در منطقه کیمبرلی استرالیای غربی در فهرست میراث جهانی یونسکو به ثبت رسیده است.

به گزارش فرارو، مناظر فوق‌العاده این پارك شامل ستون‌های شنی منحصربه‌فرد، ساختارهای صخره‌ای باور نکردنی، دره‌های بزرگ و کوچك، حفره‌ها، دشت‌های بی‌درخت و هموار و سطوح ناهموار نارنجی رنگ است. مسیرهای پیاده‌روی بی‌شمار پارك پورنولولو چشم‌اندازهای فراموش‌نشدنی را پیش‌چشم بازدیدکنندگان می‌گذارد. گردشگران می‌توانند شب را در اردوگاه‌های پارك سپری کنند و صبح روز بعد به ماجراجویی ادامه دهند. پارك پورنولولو یکی از تاثیرگذارترین پارك‌های ملی در استرالیا به‌شمار می‌رود.

علاوه بر پیاده‌روی، کوهنوردی، رانندگی و پرواز با هواپیما از دیگر تفریحات محبوب این منطقه است.

کافه میرداماد

گفت‌وگو با دکتر محسن طباطبایی مزدآبادی در روز جهانی غذا

دست نگهدار؛ غذا را دور نریز!

طاهره آشیانی
روزنامه‌نگار

«ما ایرانی‌ها دستمان به کم نمی‌رود»! این جمله را معمولا با افتخار می‌گوییم به‌خصوص زمانی که در حال آشپزی و غذا پختن هستیم و به‌ویژه زمانی که مهمان داریم. برای دو نفر مهمان، چند جور غذا می‌پزیم و زیاد هم می‌پزیم که شرمنده نشویم و مهمانان فکر نکنند، نداریم یا خسیس هستیم یا آنها را تحویل نگرفته‌ایم. هر چقدر غذا در سفره بیشتر باشد، ما داراتر و مهمان‌دارتر هستیم. بعد از مهمانی هم ما می‌مانیم و مقدار زیادی غذا که یا دور می‌ریزیم یا فریز می‌کنیم برای روزهای آینده که خودش یک جور دورریز است؛ غذای پخته فریز شده و یخ‌زده نه خاصیتی دارد و نه طعم و مزه‌ای. این را هم همین‌جا بگوییم که بنا به آمار سازمان‌های جهانی و فائو؛ ایران یکی از کشورهایی است که دورریز غذایش آنقدر زیاد است که می‌تواند میلیون‌ها گرسنه را سیر کند! و البته ایران یکی از کشورهایی است که گرسنگانش هم زیادند و آدم‌هایی که یا سر بی‌شام زمین می‌گذارند یا در زباله‌ها دنبال غذا می‌گردند! این تناقض دلیلی شد تا در روز جهانی غذا با دکتر طباطبایی، استاد دانشگاه و پژوهشگر هم‌صحبت شوم تا این تناقض را زیر ذره‌بین بگذاریم و چالش‌هایش را پیدا کنیم.

آمار تکان دهنده

به این آمار که دکتر طباطبایی همان اول گفت‌وگو می‌دهد، توجه کنید: ایران در دور ریز سه محصول تقریبا رکورددار است: گندم، برنج و روغن. سالانه حدود ۳۵ میلیون تن غذا دور می‌ریزیم که ۳۱ درصد آن مربوط می‌شود به گندم و نان. ۱۵۵ درصد زیادی هم به روغن و فرآورده‌های آن مربوط می‌شود. سالانه حدود ۳۵ میلیون تن از محصولات کشاورزی تبدیل به ضایعات می‌شود که با آن می‌توان هفت میلیون گرسنه را در جهان سیر کرد! با صرفه‌جویی در محصولات غذایی همین الان می‌توان ۳۸۰ هزار وام ازدواج داد و ۱۷۵ زوج را فرستاد سر خانه و زندگیشان.

این همه دور ریز و اسراف فقط یک دلیل دارد، به ما ایرانی‌ها فرهنگ مصرف را یاد نداده‌اند و مسئولان هم انگار تصمیم ندارد در این راه قدمی بردارند و کاری انجام دهند. بیشترین اسراف در مواد غذایی در همایش‌ها، مهمانی‌ها و جشن‌ها انجام می‌شود به‌خصوص اگر بخش دولتی متولی آن باشد، چون بخش خصوصی برای هر ریالی که خرج می‌کند، حساب و کتاب دارد و مدیرانش اهل بریز و بپاش‌های بی‌حساب و کتاب نیستند و یک نکته جالب‌تر این‌که پولدارها که با حساب و کتاب به ثروت دست پیدا کرده‌اند، از آدم‌های طبقه متوسط بیشتر صرفه‌جویی می‌کنند چون می‌دانند برای بیشتر کردن سرمایه خود باید دخل و خرجشان را مدیریت کنند. اما خانواده متوسط که تمایل دارد خود را پولدار نشان دهد، یک سال به خودش و بچه‌هایش کم‌خوراکی و بدغذایی را تحمیل می‌کند تا دو تا مهمانی بدهد و هر چه اندوخته را روی سفره قرار دهد تا به اقوام و دوستان نشان دهد آدم پولداری است!

نیازمند سواد مصرف هستیم

دکتر طباطبایی بر این باور است که ارتقای فرهنگ و سواد مصرف باید در کشور ما به یک نیاز تبدیل شود. باید مردم همان‌طور که نیازمند سواد خواندن و نوشتن هستند این نیاز را در خودشان احساس کنند که چگونه مصرف کردن را هم یاد بگیرند. اگر این سواد را بیاموزند حتی خانواده متوسط هم دیگر یاد می‌گیرد که در طول سال درست مصرف کند و غذای مقوی و سالم بخورد، مهمانی هم بدهد و به اصطلاح آبروداری هم کند. باید یاد بگیریم برای مهمان‌هایمان غذایی بپزیم که با ذائقه و مزاج و سن و سال آنها جور باشد. می‌توان چند نوع غذا پخت اما به مقدار کم و البته خوشمزه.

مسلما یک پیرمرد نوع غذایش با یک بچه ده ساله فرق دارد و میزبان تلاش می‌کند که هر دو نفر غذا بخورند و راضی از سر سفره بلند شوند. ولی ما ایرانی‌ها به جای ذائقه شناسی مهمان‌ها، چندین نوع غذا آن‌هم به میزان زیاد می‌پزیم تا هر کسی هر چه دوست داشت، بخورد! این دست و دلبازی و پولداری نیست، این نشان دهنده بی‌سوادی ما در زمینه فرهنگ مصرف است.

در ایتالیا بیشتر مهمانی‌ها حتی خانوادگی در رستوران‌ها برگزار می‌شود. تنوع غذایی این امکان را می‌دهد که هر کسی هر چه دوست داشت و به میزانی که نیاز داشت بخورد. کیسه‌هایی هم به مهمان‌ها داده می‌شود تا اگر غذا اضافه آمد با خودشان ببرند یا اگر دوست داشتند در جعبه‌ای بگذارند که مخصوص اهدا به نیازمندان است. یعنی دورریز غذا تقریبا صفر می‌شود. در فرانسه دولت فروشگاه‌ها را موظف کرده که مواد غذایی که تاریخ انقضای آنها نزدیک است را در سبد مخصوص نیازمندان قرار دهند و آنها را به کارخانه مرجوع نکنند. اتفاقی که اصلا در کشور ما رخ نمی‌دهد و ما نمی‌دانیم بعد از این که مواد غذایی به کارخانه مرجوع شدند چه بر سر آنها می‌آید و چگونه دوباره به دست مصرف کننده می‌رسند!

صرفه‌جویی فقط یک شعار است

این استاد دانشگاه به آمار دیگری هم اشاره می‌کند؛ در جهان حدود ۸۷۰ میلیون نفر غذایی برای خوردن ندارند که از این میان ۲/۶ میلیون نفر آنها کودکان زیر پنج سال هستند. اما غذایی که در جهان و در کشور ما دور ریخته می‌شود، خیلی بیشتر از این تعداد را می‌تواند سیر کند. در مذهب ما تاکید زیادی به صرفه‌جویی شده اما به این آموزه توجه‌ای نمی‌شود. کشور ما ایران از قدیم خیلی ثروتمند بوده و ایرانی‌ها به سفره‌های رنگارنگ و پر از غذا معروف بوده‌اند و این به یک فرهنگ معیوب در ذهن ما تبدیل شده و نسل به نسل به امروز رسیده. فرهنگ مصرف ما ایرانی است اما ایرانی - اسلامی نیست که اگر بود، صرفه‌جویی را مبنای زندگی چه در خانه و چه در اجتماع و چه در محل کار قرار می‌دادیم در همه زمینه‌ها و تعجب‌آورتر این که چرا در دانشگاه‌های ما رشته‌ای برای مدیریت مصرف وجود ندارد و نهادهای دولتی هیچ فعالیتی در این راستا انجام نمی‌دهند. بانک‌ها که بخش‌هایی از درآمد خود را صرف امور خیریه می‌کنند اگر درباره مصرف هم فرهنگ‌سازی کنند، بیشتر سود نصیبشان می‌شود. مردم وقتی صرفه‌جویی را یاد بگیرند، پول بیشتری پس‌انداز می‌کنند و چرخ بانک‌ها بیشتر می‌چرخد.

پرواز به مشهد با خلبانان زن

نشاط جهانداری، خلبان پروازهای مسافربری در صفحه شخصی خود نوشت روز دوشنبه اتفاقی تاریخی در صنعت پرواز ایران رخ داده است.

به گزارش خبرآنلاین، به گفته جهانداری پرواز دوشنبه تهران به مشهد با ۱۶۰ مسافر و پرواز برگشت این مسیر با ۱۷۱ مسافر با دو خلبان زن صورت گرفته است. خلبان اول این پروازها نشاط جهانداری و خلبان دوم فروز فیروزی بوده است.

این خبر در شبکه‌های اجتماعی و سایت‌های داخلی و خارجی بازتاب زیادی داشت.

جهان رنگارنگ

علی رئوف

می‌گویند سال‌هاست از آخرین جنگ جهانی می‌گذرد ولی من هر چهار سال یك جنگ جهانی را از تلویزیون خانه‌ام تماشا می‌کنم. مسابقات المپیك را که نگاه می‌کنم به این فکر می‌کنم، طراح نشان المپیك چطور آن پنج حلقه رنگی را به یکدیگر طوری زنجیر کرده که بعد این همه شاخ و شانه کشی از هم جدا نشوند. شاید هم فقط یك نشان بی‌جان است. فکر می‌کنم اگر بناست چیزی فرهنگ‌ها و نژادها را به هم زنجیر کند، نباید مثل مسابقات ورزشی خشن باشد! باید مثل هنر لطیف باشد یا مثل غذا مهربان! رنگ تیره چای عراقی و رنگ روشن چای ایرانی راحت‌تر از رنگ پیراهن تیم‌های ملی‌شان کنار هم قرار می‌گیرند.

بررسی سرد

عکس: میزان

غذای ویژه عربستان برای پوتین

عربستانی‌ها از پوتین، رئیس جمهور روسیه با پوره انبه و فیله گوشت گاو واگیو پذیرایی کردند.

به گزارش ایلنا، در روسیه یك کیلو از این گوشت تقریبا ده هزار روبل (۲۰۰ دلار) است. این نوع گاوها با یونجه با کیفیت تغذیه می‌شوند و برایشان موسیقی کلاسیك پخش می‌شود و ماساژشان می‌دهند تا نگران نشوند. جالب‌تر از همه این است که به آنها آب جو می‌دهند، در حالی که در عربستان سعودی هم هرگونه نوشیدنی الکلی ممنوع است حتی برای مهمانان خارجی.

این اولین بار بود که پوتین به مهمانی سلمان بن عبدالعزیز می‌رفت. در سال ۲۰۰۷ او به ریاض رفت و با برادر پادشاه کنونی دیدار کرد. پادشاه سلمان از سال ۲۰۱۵ ریاست کشور را به‌عهده دارد. مهمانی خوشامد رسمی برای پوتین در کاخ برگزار شد.

پوتین برای پادشاه عربستان شنقار (باز سیاه چشم) کمیاب از کامچاتکا هدیه برد. اندازه بال‌های این پرنده ۱۳۵ سانتی متر است.

مقطع حساس کنونی

حکایت چشمه زاینده و دولت پاینده و یك دسته چوب خشك

امید مهدی‌نژاد
طنزنویس

مردی که دارای چهار پسر بود در وقت مردن پسرانش را صدا زد که به وصیت او گوش فرا دهند. چهار پسر آمدند و در کنار بالین پدر نشستند. پدر دست دراز کرد و یك دسته چوب خشك را که از قبل آماده کرده بود در دست گرفت و گفت: فرزندانم، شما در زندگی ممکن است در پی چیزهای مختلفی باشید. ثروت، قدرت، شهرت و هنر. بدانید و آگاه باشید که ثروت و قدرت و شهرت قابل اعتماد نیستند. ثروت را دزد می‌برد، قدرت در اثر تحولات سیاسی و اجتماعی زایل می‌شود و شهرت با یك ویدئوی افشاگرانه یا اسکرین‌شات نابود می‌گردد. اما هنر، چشمه زاینده و دولت پاینده است و هنرمند اگر در اوج فقر و بیچارگی و گمنامی هم باشد هنرش راه را برای او باز می‌کند. پسر بزرگ‌تر گفت: ای پدر، نصیحت خوبی کردی. چوب‌ها را نمی‌شکنی؟ پدر گفت: نه و جان به جان‌آفرین تسلیم کرد. بعد از مرگ پدر، پسر بزرگ‌تر که طالب ثروت بود به ثروت‌اندوزی مشغول و طی مدتی به یکی از گنده‌های بازار تبدیل شد. پسر دوم که طالب قدرت بود به فعالیت‌های سیاسی پرداخت و از طریق یکی از لیست‌ها به مجلس راه یافت. پسر سوم که طالب شهرت بود به فعالیت مجازی روی آورد و طی مدتی به یکی از شاخ‌های اینستاگرام با یك میلیون دنبال‌کننده تبدیل شد و پسر چهارم که طالب هنر بود نصیحت پدر را به کار بست و هنرمندی صاحب‌سبك شد. پس از مدتی برادر چهارم تصمیم گرفت با برگزاری نمایشگاهی هنر خود را به جامعه عرضه کند. نخست با برادر دوم تماس گرفت تا در راستای کسب مجوز برگزاری نمایشگاه از او یاری بگیرد. برادر دوم گفت نخست باید کارشناس مربوط آثار وی را مورد بررسی قرار دهد و مراتب را در کمیسیون مطرح کند. سپس با برادر سوم تماس گرفت که در اطلاع‌رسانی و تبلیغات نمایشگاه به او کمك کند. برادر سوم گفت هر پست ۲۰ میلیون تومان و هر استوری ده میلیون تومان. سپس با برادر نخست تماس گرفت تا حامی مالی نمایشگاه او باشد. اما برادر بزرگ به تلفن او جواب نداد. برادر هنرمند که اوضاع را چنین دید، تصمیم گرفت در اقدامی نمادین نمایشگاه خود را سر قبر پدرش برگزار کند.

چند روز بعد خبر برگزاری نمایشگاهی در قبرستان در مجامع و محافل هنری پیچید و علاقه‌مندان برای بازدید از آن در قبرستان صف کشیدند و منتقدان به نقد و بررسی آثار پرداختند و خریداران آثار هنری آثار را به قیمت‌های نجومی خریدند و... برادر هنرمند نیز پس از پایان نمایشگاه یك آتلیه و یك گالری و یك پیج اینستاگرام با یك و نیم میلیون دنبال‌کننده خرید و تا پایان عمر از چشمه زاینده و دولت پاینده هنر بهره‌برداری کرد و به تلفن‌های برادرانش جواب نداد.

زندانی اشتباهی

یك مرد استرالیایی که به جرم قتل یك افسر پلیس ۱۹ سال را به اشتباه در زندان سپری کرده بود پس از برائت در دادگاه هفت میلیون دلار استرالیا (معادل ۴/۸ میلیون دلار آمریکا) غرامت دریافت کرد.

به گزارش ایسنا، دیوید ایستمن سال ۱۹۹۵ به جرم قتل کالین وینچستر، یك کمیسر دستیار پلیس فدرال استرالیا به حبس ابد محکوم شده بود. تقاضاهای فرجام خواهی ایستمن چهار بار در سال‌های ۹۹، ۲۰۰۰، ۲۰۰۱، ۲۰۰۵ و ۲۰۰۹ رد شده بود اما سرانجام سال ۲۰۱۴ دادگاه عالی استرالیا به لغو حکم، آزادی موقت و برگزاری دوباره دادگاه دستور داد. وی سال گذشته در نهایت از اتهام تبرئه شد.

دیوید ایستمن ۷۴ ساله پیشتر تقاضای پرداخت غرامت توافقی ۳/۸ میلیون دلاری دولت ایالتی استرالیا را رد کرده و بر شکایت ۱۸ میلیون دلاری خود پافشاری کرده بود.